

Sivistysvaliokunnalle

Viite: Asiantuntijapyyntö 19.1.2023

Asia: Lausuntopyyntö tulevaisuusselonteosta VNS 16/2022 vp

Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun selontekoon liittyen ja lausuu kunnioittaen seuraavaa:

OSKU ottaa tässä lausunnossaan kantaa tulevaisuusselontekoon ammatillisen koulutuksen ja nuorten näkökulmasta.

OSKU pitää tärkeänä, että tulevaisuusselonteko on laadittu ja siinä on tarkasteltu laajasti yhteiskunnan eri sektoreita ja vaihtoehtoisia skenaarioita.

”Osallistumisoikeuksien ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen on tärkeää. Aktiivinen yhteiskunnallinen osallistuminen luo sivistystä, hyvinvointia, avoimuutta ja turvallisuutta. Ihmiset kokevat elämänsä merkitykselliseksi ja sitoutuvat sellaisiin asioihin ja tavoitteisiin, jotka koetaan tärkeiksi ja merkittäviksi. Innovaatiot ja tulokset syntyvät luovuudesta, kutsumuksesta sekä vaikuttavasta ja innostavasta työstä. Hyvinvoivat ihmiset kokevat merkityksellisyyttä, osallisuutta yhteiskuntaan ja ovat aktiivisia. Liikunnan, taiteen ja kulttuurin harrastaminen lisääntyvät.”

OSKU on tavoitteiden kanssa erittäin samaa mieltä ja katsoo, että toteutuessaan ne lisäävät merkittävästi yksilöiden hyvinvointia ja elämän mielekkyyttä. Pidämme kuitenkin huomionarvoisena, että esimerkiksi osallistumisoikeuksien ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisessa kiinnitetään huomiota niiden epätasaiseen jakautumiseen ja jopa kasautumiseen. Tulisi pohtia enemmän, miten aliedustetut ryhmät ja erilaiset vähemmistöt saavat äänensä paremmin kuulumaan ja jokainen löytää sopivan tavan osallistua yhteiskunnan kehittämiseen.

OSKU katsoo vahvasti, että nuoria ja opiskelijoita on kuultava kaikissa heitä koskevissa asioissa. Nuoria on kuultava aidosti kaikilla päätöksenteon tasoilla niin oppilaitoksista kuntiin, kunnista maakuntiin kuin maakunnista valtakunnan päätöksentekoon. Nuorille on tarjottava aitoja vaikuttamisen keinoja, joissa myös vaikuttamismahdollisuudet ovat todellisia. Äänestysikäraja ja ehdolle asettumisen ikäraja on laskettava 15 ikävuoteen kaikissa vaaleissa. Myös kansalais- ja kuntalaisaloitteen allekirjoittamisen ikäraja on laskettava 15 ikävuoteen.

”Hyvinvoinnilla on myös kansantaloudellinen merkitys. Hyvinvoiva, merkityksellisyyttä kokeva ihminen on luovempi ja aktiivisempi opinto-, työ- ja vapaa-ajan yhteisöissään. Joskus oman elämän suunnan löytämiseen tarvitaan yhteiskunnan tukea. Nuorilla on vuodesta toiseen perinteisiä unelmia: työ, hyvä terveys ja läheisiä ihmissuhteita. Nuoret näkevät oman tulevaisuutensa pääosin myönteisessä valossa. Nuorten kokemus epävarmuus ja turvattomuus globaaleista kysymyksistä, kuten ilmastonmuutoksesta tai maailmanpoliittisesta tilanteesta, on lisääntynyt.”

Koronakriisi toi esiin myös jo sitä ennen kyteneen mielenterveyskriisin, eikä kaikki saa tarvitsemaansa apua ongelmiin ja voivat jäädä yksin ja lievät oireet pahentua voimakkaasti. Sen vuoksi OSKU vaatii, että terapiatakuu on toteutettava mahdollisimman pian ja varmistettava jokaiselle oikeanlainen hoito, jotta väestö voi entistä paremmin eikä huonommin ja työelämässä on työkykyisiä tekijöitä. Elämme myös ilmastokriisiin keskellä. Nuorten on voitava osallistua aktiivisesti ilmastopolitiikkaa käsittelevään keskusteluun ja päätöksentekoon. Maailmaa on rakennettava nykyisten ja tulevien sukupolvien kannalta kestävällä tavalla. Suomen on aidosti sitouduttava kestäväen kehityksen edistämiseen ja kunnianhimoiseen ilmastopolitiikkaan. Päättäjien on otettava nuorten ilmastoahdistus vakavasti ja toimittava sen ratkaisemiseksi.

”Kansainvälinen kilpailu osaajista on kireää, ja maailmalla panostetaan valtavasti osaamis- ja koulutustason kasvattamiseen. Osaavat ja luovat ihmiset ovat Suomelle tärkeä voimavara ja kilpailutekijä, jonka merkitys globaalissa kilpailussa on entisestään kasvava. Suomessa on tärkeää olla tulevaisuudessakin vahva, laadukkaaseen ja vaikuttavaan kasvatukseen, koulutukseen, tutkimukseen ja kulttuuriin rakentuva sivistysperusta. Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvitaan aiempaa laajempaa ja korkeampaa yhteiskunnan tarpeisiin vastaavaa osaamista. Osaamisen tarpeita ennakoidaan ja tunnistetaan systemaattisesti. Työmarkkinoilla on suurin lisäystarve korkeasti koulutetusta työvoimasta sekä esim. tiettyihin ammattiryhmiin kohdistuvaa osaajapulaa.”

OSKU ymmärtää, että Suomi haluaa saavuttaa globaalia tasoa verrokkimaiden kesken korkeakoulutettujen määrässä tulevaisuudessa. Toivomme kuitenkin, että koulutustason noston sijaan voisimme keskittyä puhumaan enemmän osaamistason nostosta, joka voi tapahtua myös ammatillisen koulutuksen kautta. Suomi tarvitsee tulevaisuudessa edelleen kaikenlaista osaamista, niin korkea-asteelta kuin ammatillisen koulutuksen käyneitä kädentaitojen ammatilaisia. Yhdenkään koulutusmuodon kehittämistä ja panostuksia ei tule laittaa toisen edelle.

”Väestön koulutus- ja osaamistasoa on tarpeen nostaa vahvistamalla koulutuksen laatua ja kasvattamalla tutkinnon suorittaneiden osuuksia. Aiempaa paremmat jatkuvan oppimisen joustavat ratkaisut mahdollistavat työikäisen väestön osaamisen täydentämisen taustasta, työllisyystilanteesta tai asuinpaikasta riippumatta. Tämä tuottaa hyötyjä niin taloudelle kuin yksilölle itselleenkin. Suomelle on tärkeää, että koko kasvatuksen ja koulutuksen ketju varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on kunnossa ja että koulutusasteiden välinen yhteistyö toimii saumattomasti. Koulutusjärjestelmässä ei ole suljettuja ovia, vaan jokaiselta asteelta on mahdollisuus hakeutua jatkamaan opintoja. Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen on tärkeää olla laadukasta ja saavutettavaa kaikkialla Suomessa.”

OSKU on ehdottoman samaa mieltä, ja pitää tavoitteiden toteutumista ensiarvoisen tärkeänä. Aiemmat koulutusleikkaukset kaikilla asteilla ovat jättäneet jälkensä, ja koulutus tarvitsee pitkäaikaisia panostuksia resursseihin ja sitä kautta laatuun, jotta oppimistuloksissa saavutetaan parempaa tasoa ja valmiudet seuraavalle asteelle ja työelämään siirryttäessä ovat aidosti riittävät. OSKU haluaa myös muistuttaa, että jatkuvan oppimisen puitteissa myös ammatti- ja erikoisammattitutkinnot ovat loistava tapa kartuttaa osaamista jo työelämään kiinnittyneille henkilöille.

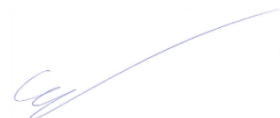
Lausunto 26.1.2023

Helsingissä 26.1.2023

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry

Venla Tilli
puheenjohtaja

Eemeli Rajala
pääsihteeri

Lisätietoja:

- edunvalvonnan koordinaattori Emma Holsti, emma.holsti@osku.info, 0404108814